

at der i vore søllefærlige Tilstande er flere Forhold, der kunne betegnes som Skuespil, baade ved Konfirmationshandlinge, ved Bieser og Sligt, og den almindelige Mening gaar mere og mere i Retning af at faae dette forandret; men er der noget Punkt, hvor saadanne religiøse Skuespil ere modbydelige, da er det paa Ketterstedet, og der tror jeg ogsaa, at man hurtigt og lettest vil komme ud over det. Jeg skal lige som den ærede sidste Taler henstille, om man ikke kunde lade det blive ved, at Præsten forhandlede med den Dødsdømte privat i Fængslet, saaledes som han vilde, og at han paa selve Henrettelsesdagen kun skulde være tilstede paa Ketterstedet. Jeg gjør det ikke, som det ærede Medlem mest for paa den Maade at forførte Handlingen, det er ikke for mig Hovedsagen, og jeg tror, der er noget Sentimentalt i denne megen Tale om, at det tager saa forstræffelig megen Tid paa Ketterstedet. Præstens Tale i det sidste Dieblis er ganske vist ikke det Uhgægligste for Forbryderen, og Hensynet til denne er ikke for mig det Overveiendi. Men for mig har det Hensyn meget mere at sige, at man ikke kommer ind paa Ting, der maa vække Forargelse, fordi de ere usande. Naar Præsten i Fængslet taler med Forbryderen, kan denne svare ærlig paa de Spørgsmaal, som Præsten retter til ham, og saa vil der ikke være Noget, der kan forstyrre ham i at tænke alvorlig derover; men naar han paa Ketterstedet med Bøddelen for Die og for en større eller mindre Kreds af Vidner skal svare paa Spørgsmaalene, er jeg tilbøielig til at tro, at det i de færreste Tilfælde vil være muligt for ham at samle sine Tanker saaledes, at han kan besvare alle disse Spørgsmaal fuldt ærlig; og det skulde det jo være, ellers har det ingen Betydning, ja værre end ingen Betydning. En anden Sag vilde det naturligvis være, om den paagjældende Forbryder selv kunde ønske at aflægge et Vidnesbyrd. Man har jo set noget Saadant før, og hvis jeg ikke tager feil, var det f. Ex. Tilfældet med en bekendt Morder, Postroveren kaldet, i Norge, i Trediverne; han bad selv om Tilbedelse til at maatte aflægge et Vidnesbyrd og gjorde det saaledes, at det gik Folk til Hjerte. I saadanne Tilfælde, og naar det er frivilligt, kan det have stor Betydning, men intet Religiøst har Betydning, uden som frivilligt. Naar det bliver paabudt eller arrangeret som hidtil paa Ketterstedet, er det modbydeligt, og saa forekommer det mig, at man snarest mulig maa se at komme bort deraf.

Berg: Jeg har kun et Par Bemærkninger at gjøre til Lovforslaget ved denne Iste

Behandling. Det første Punktum i Lovforslaget, hvorefter Haandbogen skal ombyttes med Faldbogen, antager jeg ikke vil møde nogen videre Indvending fra dette Thing, idet det jo ogsaa synes, som om Thinget ved tidligere Forhandlinger har staaet paa det samme Standpunkt. Spørgsmaalet om, hvorvidt den almindelige Offentlighed skal ombyttes med en ringere Grad af Offentlighed, kan derimod vække Betænelighed hos Afstillige. Tilbøieligt er jeg til at tro, at Stemmningen for Dieblisset mest vil gaa i Retning af, hvad Lovforslaget tilsigter, og navnlig henter man Styrke for denne Mening ved, hvad der foresaldt i forrige Maaned. Jeg er ikke ganske sikker paa, at det er rigtigt, at det er nogen Støtte for at udføre Henrettelsen bag Fængslets Mure. Jeg gad vide, hvorledes Stemmningen vilde have været med Hensyn til denne Begivenhed, saaledes som den er udført, hvis den var foregaaet bag Fængslets Mure, og om ikke Fantasien vilde være bleven paa langt stærkere og mere ubegrændset i Bevægelse hos Befolkningen, dersom der kun havde været færre, enkelte bestemte Vidner tilstede, end der i Virkeligheden er, efter hvad der er sket, og efterat man har set, hvor skrækkelig det er gaaet for sig. Lovforslagets Mening er jo ikke, at det skal se saa privat, at, hvad der sker, i Virkeligheden ikke kommer frem. Meningen er jo, at, hvad der sker, alligevel skal blive bekendt for Offentligheden og blive bedømt af den, og da er det muligt, at Offentligheden, navnlig paa det paagjældende Sted, der stærkt rystes ved en saadan Begivenhed, lettere vilde kunne finde sig tilrette, selv naar der har fundet Uregelmæssigheder Sted, efterat den har faaet flere Vidners Udsagn derom, end om det skulde foregaa saaledes, som det er foreslaaet i Lovforslaget. Smidlertid, som sagt, jeg tror, at for Dieblisset den almindelige Mening er for at give Almenheden en mere begrændet Afgang til saadanne Handlinge. Smidlertid er det jo utvivlsomt sikkert, at vi maa have en saadan Offentlighed, at den offentlige Mening er fuldstændig betrygget for, at Fordringerne ere skete Fuldst. Det tilsigter Lovforslaget ogsaa, og i den Henseende har Statsmagten fuldstændig sikret sig derved, at den selv bestemmer Antallet og hvilke Embeds- og Bestillingsmænd der skulle være tilstede, og Andre skal der egentlig ikke være. Hvorvidt Andre virkelig komme tilstede eller ikke, indeholder Lovforslaget Intet om, saa Staten har ganske vist sikret sig ved, at den selv bestemmer, hvilke Vidnerne skulle være, men i mere bekvæmde Tider, hvor det kunde tænkes, at Faldbogen kunde blive mere almindelig brugt, end den dog endnu er, vil jeg sige,